

05
K71

1776

— Мəнə таныш кəлирсиниз, Һарада исə сизи кəрмүшəм.
 — Өзбəкистанда. Азəрбайчанда памбыг тарлаларында кəрүшмүшдүк. Инди дə Сəркидə кəрүшүрүк.

К И Р П И

1776

ӘЛИ АШЫНДАН ДА, ВӘЛИ АШЫНДАН ДА...

ЛӨВҲӘ ОХУЯНЛАР

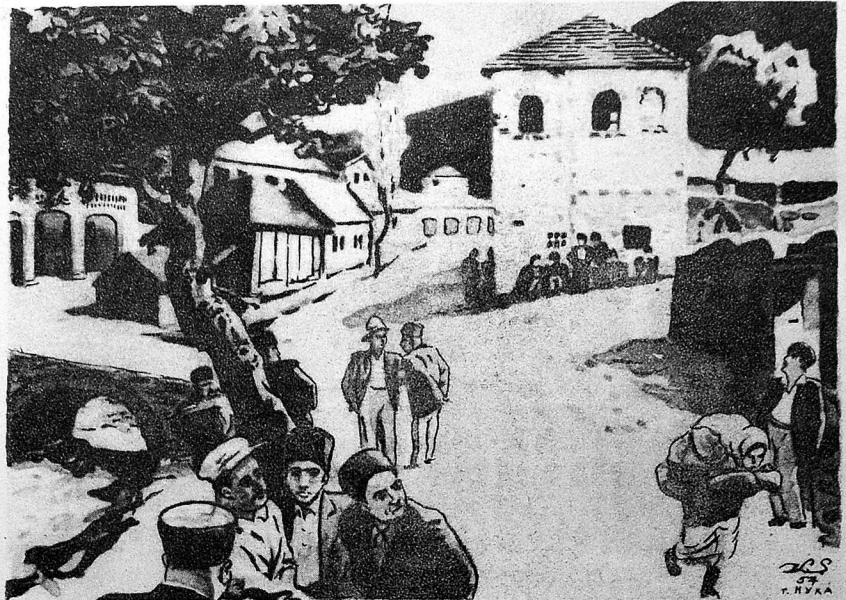
Нуханын көзәллийнә сөз ола билмәз. Һәр тәрәф ям-яшыл, һүндүр агачлар әвләри габагында низамла дүзүлмүшдүр. Күчәләр һәмшә адамла долу олур. Сәһәрләр фабрик-заводлар вә идәрәләре тәлсән фәһләләр вә гуллуғчулар бу күчәләрдән өтүб кечир. Бир аз сонра исә бош, бекар адамлар күчәләре чыгыр, сәкиләрдә, һүндүр чинар, шабалты, акасия агачларынын алтында вейилләнирләр. Бу адамларын чоу һүндүрбой, мөһкәм вүчүдлу вә ярашыглы кишиләрди. Онлар күрәкләрини дивара сөйкәйәрәк гәриб сөһбәтләр эдирләр. Көрүрсән бир нәфәр мәсәлә, белә бир чәтин мәсәләни һәлл этмәйе чалышыр: нә үчүн һава гураглыг оlanda тоз чох олур, ягмырлы оlanda палчыг? Бир нечә нәфәр бу янда агачын алтында даяныб сәрчәләрин чивилдәмәсинә гулаг асыр. Бир нечә нәфәр дә магазинләрин вә идәрәләрин габагында доланыб лөвһәләри охуюр, элланлары көздән кечирир.

Тоз вә палчыг мәсәләси һәлл олундугдан, лөвһәләр вә элланлар охунуб гуртардыган сонра, бу адамлар яваш-яваш базара йгыгышырлар. Бурада турпун мезәндәсини өйрәнмәк, табаклардакы мейвәләрин дадына бахмаг, алверчиләрә тамаша этмәк олар.

Сонра бу адамлар енә дә чинарларын көлкәсинә чәкилирләр. Инди дә бунлар үчүн тәзә сөһбәт мөвзуу тапылыб: һаранын базары яхшыдыр, Нуханын, Кировабадын вә я Евлағын? Бу сөһбәт дә гуртардыгдан сонра адамлар өзләрини верирләр чайхана.

Нуха чайханалары һаггында хүсуси данышмаг лазымдыр. Бу чайханалар орада верилән чайын әтирли олмасындан даһа артыг хидмәтчиләрин чохлуғу илә мөшһүрдүр. Мүштәри аягыны астанадан ичәрийә гоһя ки ми бир нечә адам бирдән онун янына ййүрүр. Бу хидмәтчиләр нә гоһя кишиләрди, нә дә чаван гызлар. Йох, бунлар саглам, назикбыгыл кәнч оғланлардыр. Бунлар гоһяг вә күчлүдүрләр. Бу оғланлар бир чүт долу чай стәканыны әлләриндә ойнада-ойнада кәтирдикләри ки ми, лазым олса, йүклү бир арабаны да галдырыб гучгарларында апара биләрләр.

Сәлиғәли кейинмиш мүштәриләр габагарындакы чайы кәмал-истираһәт илә ичирләр. Чайханадакы боғучу һава онлары дарыхдырмыр. Ййлыгла тәрләрини аста-аста силиб сөһбәт эдирләр. Бу адамларын тәләсмәли бир ери йохдур.

Биз, башына һүндүр папаг гоймуш, әлиндә дәһрәси олан чалсаггал бир кишиә мүрачәт этдик:

— Әми, зәһмәт олмаса сөйләйин, бу чайханада отуран адамлар кимләрди вә пешәләри нәди?

— Бош, бекар кезән адамларын пешәси нә ола биләр? — дейә гоһя әлини елләди. — Бунлар каһ чайханада вейилләнирләр, каһ күчәдә, каһ да базарда. Бу адамлары о гәдәр көрмүшәм ки, чохуну таныйырам. Бах, о бучагда отуруб лагырты вуранлар һәсән Исмайыл оғлу һәмидов вә Тачәддин Низамәддин оғлу Мустафәвди. Онлар Киров адына шәһәрәни колхозунун үзвләриди. Бах, о столун башында отуран да енә һәмин колхозун үзүв Мәммәд Нуру оғлу Мәммәдовдур. Колхоздан гачыб, амма шәһәрдә дә өзүнә бир күн агламайыб... Беләләри чохдур. Бунларын барәсиндә яхшы оларды ки, Нуха шәһәр совети сәдри Мағсуд Исрафилов йолдаштан сорушасыныз, о, һамысыны таныйыр.

ШӘҺӘР СОВЕТИ СӘДРИ ИЛӘ МҮСАҲИБӘ

Шәһәр советинин сәдри Исрафилов йолдаш сөзләринмизи тәсдиг этди:

— Билирәм, биздә бекар адам чохдур. Нә шәһәрдә ишләйирләр, нә кәнддә, билерсинизми, мәнним өзүмдән дә онлардан зәһләм кедир, көрүрсән күчәдә бош-бош даяныб дүкәндакы маллара тамаша эдирләр. Сорушурсунуз ки, онлары сайы нә гәдәрди? Саймамышыг. Анчаг биз онлары һеч вахт яддан чыхартмырыг. Нәрдән бир бу чүр бекарларын ичласыны чагырырыг, онлары тәрбийә этмәйе чалышырыг. Бәли, бәли, шәхсән мән өзүм вә муавиним бу ишлә мөшгулуғ, шәһәр советинин кәнд тәсәррүфаты шөбәсинин мүдирини бу ишдә лап чан гоһбдур.

Биз тәәччүб этдик.
— Мәкәр сизин шәһәрдә кәнд тәсәррүфаты шөбәсини вардыр? — дейә сорушдуг: — О, нә иш көрүр?

— Нечә йәни нә иш көрүр? Бизим шәһәрәни колхозуна рәһбәрлик эдир. Бизим белә бир колхозумуз вардыр. Бирчә колхоздур. Он алты колхоз район ичрайийә комитәсинә табедир, бирчә колхоз бизим шәһәр советинә.

— Демәк, бирчә колхоз үчүн хүсуси кәнд тәсәррүфаты шөбәсини тәшкил олунмушдур, әләми?

— Бәли, — дейә Исрафилов йолдаш әдләрини ойнадараг чаваб верди. — Колхозумуза бир адам рәһбәрлик этмәлиди, я йох? Бу иши һәмин шөбә мүдирини өз үзәринә көтүрүб кәстәриш верир, район ичрайийә комитәсиндән алдыгы директивләри бизә көндәрир, бу колхозун сәдри Сүлейманов йолдашда сөһбәт эдир. Бир сөзлә шәһәр совети өз колхозуну бир ан, көзүндән гоймур.

Исрафилов йолдашын шәһәр колхозуна дүзкүн рәһбәрлик олунмасы һаггында бу чүр руһ йүксәклийи илә данышмасы биздә дә колхозла яхындан таныш олмаг һәвәси доғурдур. Биз бу рәһбәрлийин бәһрәсини өз көзүмүзлә көрмәк истәйирдик. Дүздүр, бир шей бизи дүшүндүрүрдү. Тәкчә Киров адына колхозу нә үчүн районун башга колхозларыннан айырыб, шәһәр советинин ихтиярына вермәли идиләр?

— Бир колхоза рәһбәрлик этмәк һәр һалда он алты колхоза рәһбәрлик этмәкдән асандыр, — дейә сонра биз өзүмүз дә разылашдыг. — Бир колхозу элә сахламаг олар ки, көрәнләр «афәрин» дейәр.

ЗӘҺМӘТСИЗ ДОЛАНАНЛАР

Нухада Киров адына шәһәрәни колхозундан чох данышырлар. Анчаг бу колхозун ады чәкиләндә адамлар элә сызылдайырлар ки, элә бил сөһбәт ағыр бир хәстә барәсиндә кедир.

Район партия комитетиндә аһ чәкиб янана дейрләр:

— Бәли, бу колхоз вахтилә яхшы колхоз иди. Бир заман шөһрәти һәр ерә йылмышды.

— Дүздүр, мөһкәм колхоз иди, — дейә шәһәр советиндә ишләйәнләр дә тәсдиг эдирләр.

Нухада һамы билир ки, бу колхоз мұһарибәдән габаг яхшы колхозлардан бири иди. О, һәтта Умумиттифаг кәнд тәсәррүфат сәркисинин иштиракчысы олмушду.

Бәс инди колхоз нә үчүн бу көкә дүшүб? Он беш ил мүддәтиндә колхозчулар хейли тәрүбә газанмышлар. Колхозун торпаг вә техникасы артмышдыр, анчаг колхоз ирәлийә дейил, керийә кедир?

Шәһәр совети сәдри Исрафилов мә'юс һалда чийинләрини дартарга:

— Йәгин колхозун сәдри писдир, — дейә бүтүн тагсыры онун үстүнә атыр.

Һалбуки шәһәр колхозунун сәдри Баба Сүлейманов колхозда чоһдан ишләйир, колхоз Умумиттифаг кәнд тәсәррүфат сәркисиндә иштирак эдәндә дә колхоза элә һәм Баба Сүлейманов сәдрлик эдирди. О, үзүнүн тәрини силәрәк дейир:

— Өз барәмдә, бир шей демәк истәми-рәм, гой башгалары данышсынлар. Биз шәһәр совети илә район совети арасында галмышыг. Неңә дейәрләр Әли ашындан да олмушуг, Вәли ашындан да. Бизим колхоза рәһбәрлик эдән һәддиндән артыг чоһдур. — Баба Сүлейманов бармагларыны бир-бир бүкәрәк она көстәриш верән, әмр эдән, тә'лимат көндәрән адамлары саймаға башлады. — Шәһәр советинин кәнд тәсәррүфаты шә'бәси мүдири — бир, шәһәр совети сәдринин муавини — ики, шәһәр советинин сәдри Исрафилов йолдаш — үч, МТС ишчиләри, район советинин бүтүн шә'бә мүдирләри, сығорта аекнтләри, һәтта янғын сөндүрәнләр.

Баба Сүлеймановун сағ элиндә бүкүлмәмиш бир бармаг галмышды. О, өзүнүн сонунчу рәһбәрини хатырламаға чалышды, анчаг ядына сала билмәди вә пәртләшмиш һалда сөзүнә давам этди:

— һамысы бизи янына чағырыр, һамысы директив верир, анчаг һеч бири чөлә, тарлая кәлмир. Амма кәлмәлидирләр. Бизим колхоз балача колхоз дейил, 4500 һектардан артыг торпагы вардыр. Ишчи гүвәси исә чатмыр. Соршурсуңуз ки, нә үчүн? Она көрә ки, шәһәрлә хейли адам бош-бекар доланыр. Бизим колхозчулардан да бә'зиләри шәһәрлә вейилләнәнләрин йолу илә кедиб вахтларыны лөвһәләри охумагла кечирилләр.

Биз:

— Онлар бәс нә илә мәшғулдурлар? — дейә соршудуг, — лөвһә охумагла гарыи доймаз, ахы?

— Ишләмәкдән башга һәр нә илә десәниз. Колхозчу һесаб олунурлар, амма вахтларыны шәһәрлә кечирилләр. Тез-тез өзләрини верирләр базарлара. Зәһмәтсиз гәзанч элә буна дейирләр.

ӘЙЛӘШИН, АПАРАГ...

Нухада зәһмәтсиз яшамағы севән адамлардан данышанда, биринчи нөвбәдә шәһәр совети сәдри Мағсуд Исрафилову хатырлайырлар. Анчаг нухалыар Исрафиловдан данышанда һәмишә эһтиятла о тәрәф-бу тәрәфә бахырлар:

— Аллаһ эләмәсин ки, шәһәр партия комитәсинин кәтиби Исмайылов йолдаш бизим сөзүмүзү эшитсин. О, Исрафиловун далында даг кими даянмышдыр. Кимин һүнәри вар агзыны ачыб ондан данышсын.

Нухалылар Исрафиловун кечән ил ики һектар дөвләт бағыны неңә даллая вурдугуну вә һәмин багдан көтүрдүйү мейвәләри базарда сатдырыб пулуну чибинә гойдугуну нағыл эдирләр. һамы билир ки, Исрафиловун бу тичарәт әмәлийәты һагғында республика мәтбуатына язылмасына бах-

маярәг, шәһәр комитәси бу мәсәлә илә чидди мәшғул олмаг истәмәмишидр.

Нухалыларын да бә'зиси өз гочаг сәдрләринә бахыб өзләрини она охшалдыр, Баки, Кировабәд вә башга шәһәрләрин базарларында мин оюн чыхарырлар.

Нуханын күчәләриндә бир нечә дәфә бизим янымызда тәзә „Победа“ машины даянды.

— Буюрун әйләнә, һара истәйирсиниз апарәг, — дейә шоферләр һөрмәтләр машиналарын гапысыны ачырдылар.

Шәһәрлә хейли „такси“ вардыр. Анчаг таксиләрә минән йохдур. Шәхси „АУ“ машинылары таксиләрин әл-аяғыны яман йығышдырылдыр. Бунлар һәкинчи шәһәрлә ишләйирләр, тез-тез Евлаға, һәтта бирбаша Баки сәришин апарырлар. Шәһәрлә һәтәттән артыг „АУ“ машины вар. Бу машинылары ишләдәнләрин бир гисми һәмин шәһәрәны колхозундан әкиләнләрди вә кәнд тәсәррүфаты механизаторларыдыр.

* * *

Нухада аучуларын вә лөвһәләри охуяларын сайы күндән-күнә чоһалыр, бунлар артыг ичтимаи мәнфәәтли әмәк барәсиндә дүшүнмәк белә истәмирләр. Анчаг һәндәсә, бүтүн бу фактлар, нә шәһәр партия комитәсини, нә дә район советинин ичрайийә комитәсини дүшүндүрмүр.

Иван КОСТЮКОВ
Әвәз САДЫГ
Рәссам К. ЕЛИСЕЕВ

Рәссам Ә. ЗЕЙНАЛОВ

СОН ПЕШМАНЛЫГ

Инәк (колхоз сәдринә): — Наһаг ерә гашгабағыны саллама, вахтында яхшы ишләсәйдин, сән дә кедәрдин сәркийә, биз дә.

КӘНДИР МӘСӘЛӘСИ

Чамаат арасында белә бир ләтифә вар: „Бир нәфәр йоллашына дейир: „Әчәб ишә дүшүшәм“, йоллашы соршур: „Нә олуб ки?“, Әши һеч зад, ики күн буида габаг көрдүм ки, күчәйә бир кәндир дүшүб, кәндир көтүрдүм... Инди яхамдан япышыблар ки, сәни мәнкәмәйә верәчәйик“. Йоллашы тәзәчүблә дейир: „Сәнин бу сөзүнә һеч инана билмирәм“, һәмин адам исә сөзүнә давам элиб дейир: „А киши сәнә сөз дейәрәм, ади бир кәндир, Интәһасы, һәмин кәндирин о бири учу бир инәйни богазына багланмышды...“.

Зәрәб районундаки Ворошилов адына колхозун сәдри Мирзә Мәммәдовун да башына белә бир әһвалат кәлиб. Һәр кәси көрүрсә, дейир:

— Әчәб ишә дүшүшәм.

— Нә олуб ки?

— Әши һеч зад. Бир стакан чай ичмишәм... япышыблар яхамдан ки, сәнин мәсәләни музакирә этмәк лазымдыр.

— Элә бир стакан чая көрә?

— Әлбәттә ки.

— һеч инана билмирәм.

— А киши, сәнә сөз дейәрәм, тракторчу Әмир Әмировун тою иди. Мән, колхозун кәсире Мәммәд Вәидов, амбар мүдири Чамал Шыхәлиев, ики партия тәшкилатынын кәтиби Юсифәли Исмайылов, бригадир Әзиз Мәммәдов сәһәрдән кечә ярысына гәдәр бу тойла отурмушуг. Өзүм дә вуртут бирчә стәжан чай ичмишәм. Инди япышыблар яхамдан ки, һәмин күн бичин планы позулуб, колхозун башга сәһәләриндә иш кетмәйиб, араба-чылар бекар галыб вә саирә. Ахы бурада мәнин тагсырым һәдир? Әввәлә, бүтүн колхозчулар чар чәкиб хәбар эләттирмишдән ки, сабаһын нарядыны кәлин тойдан апарын. Яхшы, чамаат кәлиб наряды апармайыбса, мән һейләйим, бир стакан чай ичмәйимә көрә һеч рәвәдир ки, мәнни мәсәләни музакирә эләсинләр.

ҲҮСЕЙНОВУН КУРОРТ СƏРЖҮВƏШТИ

Евлах районунда онбеш ил киномеханик везифасинда чалышан И. Ҳусейнов санатория путйовкасыны элинэ аланда чоҳ севинди. Зарафат дейил, киши чоҳдан көзлэдийи путйовканы алыр вэ санатория кедирди. О, бу путйовканы элэ кэтирмэк үчүн дэ аз чалышмамышды.

— Вер бура көрүм, — дейэ арвады путйовканы ондан алыб көздөн кечиртди вэ башыны булады. — Докторлар билэн яхшыдыр, амма мэнэ белэ кэлди ки, сәни кэрэк...

— Ай арвад, сән кэл, кефимин бу дуру вахтында үрәймэ шүбһэ тохуму сәпмэ, нэ этмэк лазым олдуғуну докторлар сәндән дэ яхшы билирлэр, мәнән дэ.

Ҳусейнов Гара дэниз саһиллэринэ гэдэр бу инамла кетди. Ону Гаградакы „Челюскинчи“ санаториясында күлэрүлэ гаршыладылар. Ишыглы отагда ер вердилэр. Доюнча едиздирдилэр... Ҳусейновун кефи лап көкэлди, өз-өзүнэ деди: „Сағ олсун Евлах һәкимлэри, элэ күнү бу күн онлара бир тәшәккүр мәктубу язмағы өзүмэ борч билирәм“.

О, ахшам үстү отуруб мәктубу язмағы башлаянда, санаториянын ренткенологу Ҳусейновун янына кэлди. О:

— һансы башыбош һәким сәни бура көндәрмишдир? — дейэ сорушду вэ элиндэ тутдуғу ренткен пластинкасыны Ҳусейнова көстәрди деди: — Көрүрсәнми, сәнин чийәрлэриндэ вәрэм хәстәлийи вардыр, һеч белэ хәстәлэри бура көндәрәләрми?

— Бу чинайәтдир, — дейэ баш һәким ренткенологун сөзлэрини тәсдиғ этди. — Вәрэм хәстәлийи олан бир адамы исти вэ рүтүбәтди иглими олан Гаграя көндәрмэк?! Баша дүшэ билмирәм.

Санаториянын директору бу сөһбәтлэрэ екун вурду:

— Билирсинизми нэ вар, йолдаш Ҳусейнов, гатара миниб бирбаша Евлаға гайыдыңыз. сизэ Крыма, я да Абастумана кетмэк лазымдыр. Гой сизэ бу санаторияларын путйовкасыны версинлэр.

Кери гайыдаркән Ҳусейнов йолда чоҳ фикирли көрүнүрдү. О, арада итән путйовка, файдасыз кечән мәзунийәт күнлэри вэ һаһағ ерә хәрчлэдийи пуллар һағгында дүшүнүрдү.

Һәкимлэр, Ҳусейнову Евлахда һэдэ илэ гаршыладылар. Евлах мүаличәханасынын курорт комиссиясы үзү Мирзәев гәтийәтлэ деди:

— Сәнэ башга путйовка верэ билмәрик.

Һәкимләрдән Гаракөзов, А. һачыев вэ Ш. һачыев дэ Мирзәевин сөзүнү тәсдиғ эдиб дедилэр:

— Демәзсән ки, алдатдым! Бир илдэ ики путйовка алмағ истәйирсән, бу һарада көрүнүб?

Ҳусейнов нэ гэдэр чалышдыса, һәкимлэри баша сала билмәди. О, ахырда белэ деди:

— Йолдаш һәкимлэр, өз сәһвинизи өзүнүз дүзәлдиниз. Гаракөзов һирсләнди:

— Киномеханиксән, кет кино көстәр, бизэ көстәриш вермә! Ахы сән нәчисән, профессорсан, я назир? Билмәдийи ишэ башыны сохма. Тибб элми сәнэ зарафат кәлмәсин...

Һәмин мәсәләни Евлахда йохлайыб, бу фел'етону язан адам да нэ профессордур, нэ дэ назир. Тибб элми илэ дэ зарафат эләмир. Әкәр о профессор вэ яхуд назир олсайды, тибб элми илэ доғрудан да зарафат эдән вэ хәстәлэри биләйинэ долаян һәкимлэрэ чидди бир ибрәт дәрси верәрди!

К. ЮСИФОВ

Рәссам С. ШӘРИФЗАДЭ

АҒАЧ: — Янырам, о судан бир стәкан да вер мән ичим!

АХЫРЫ НЕЧӨ ОЛАЧАГ?

Рәсәм 3. КӘРИМБӘЙЛИ

Гонаг күчәдән һайәтә дахил олан кими өзүнү итирди:
— Бу нәдир, әзизим, һайәтиниздә мұһарибә олмайыб ки? — дейә хәбәр алды.

— Йох, далымча кәл, дейә ону тәләсдирмәйә чалышдым. Элә әв гапымыза чата-чатда идик ки, шилләканын янындакы гуядан бир дөстә ачгаганад вызылты илә һавая галхыб бизи мұһасирә йә алды. Достум ачгаганадларла элбәяхада икән, мән тез ачары гапыя салыб ачдым вә гонагы дартыб ичәри чәкдим.

Гонаг бәрк пөртмүшдү. Үзүндән тәр сел кими ахырды. Эл атым шүшәбәндин пәнчәрәләрини ачмы, достума бир аз һава дәйсин, пәнчәрәнин һәр ики тайы шарагылыты илә ериндән чыхыб һайәтә дүшдү.

Курултуну эшидәнләр һайәтә топлашдылар. Отагын габагына йыгышмыш гоншулар башладылар килей-күзара.

— Бу Камо күчәсиндәки 144 нөмрәли әвә саһиб дуран йохдур. Белә иш олар? һайәтдә 12 гоншуг, һамымызын гапы-пәнчәрәси пендир кими овулуб төкүлүр. Күнүн күнорта чагы дөшәмәнин учуг-сөкүк ерләриндән сичанлар чыхыб ушагларымызын элиндән чөрәк гапыр, ягыш яганда габ-гачагымызын һамысыны дүзүрүк ортал ки, сел бизи апармасын.

Бу һалда һайәтин о бири башындан гышгырыг сәси кәлди, гоншулар сәсә тәрәф кетдиләр. һайәтдәки чухурлардан биринә бир нәфәр йыхылыб уфулдайрды. Йыхылыны голундан тутуб галхызанда көрдүләр ки, сәһәр району 408 нөмрәли эвләр идарәсинин мүдирин Малик Әлиевдир.

Әлиев дәриндән нәфәс алды, зарылдайыб дейинмәйә башлады:
— Йүз дәфә сизә дедим ки, оники гоншусунуз, һәр эвдән адамә элличә манат йыгыб верин мәнә, һайәтинизә асфалт салдырым. Гулаг асмадыныз, инди бу яхшыдыр, ябын истисиндә горхулан ушагларынызы һайәтә бураха билмирсиниз ки, чала-чухура йыхылыб гол-габыргалары сынар.

Әлли манат сөзүнү эшидән гоншулардан бири һирсли-һирсли чаваб верди:

— Биз сәнә рүшвәт верән дейилик. һайәтин вәзийәтинә бах, хәчаләт чәк. Илярымдан юхарыдыр ки, бу барәдә дәфәләрлә шәһәр район мәнзил шәбәсинин мүдирин Сүлейманова вә сәнә кәлиб демәкдән йорулмушуг. Бу гулагыныздан алыб, о бири гулагыныздан өтүрмүсүнүз.

— Ай чаным, мәнә нә вермисиниз ки, ала билмирсиниз?... — дейә Әлиев дилини ишә салды. Бир сизин һайәт олса енә дәрәд ярыдыр. Будур мәним саһәмдә он-оники белә һайәт вар ки, онларын вәзийәти сизинкиләрдән дә писдир. Амма бу гәдәр һайкүй гонарыб мәнә нараһат этмирләр.

— Яхшы, бәс бу ишләрин ахыры нечә олачаг?

Әлиев бир гәдәр фәсиләдән сонра:

— Неч мән өзүм дә билмирәм ки, ахыры нечә олачаг?!

Т. ЧИНКИЗ

— Ахырынчы дәфә МТС-дә нә вахт олмусан?
— 1 Май мұһасибәтилә нечирилән ичласа гонаг кетмишдим.

МУДИРИН ГӘБУЛ КҮНЛӘРИ

Бир күн бир шикайәтчи идәрәләрдән биринә кәлиб катибдән сорашду:

— Мүдирин янына кетмәк олармы?

Катиб жакетинин чийинләрини дүзәлтди, янындакы телефонун трубкасыны бир нечә дәфә галдырыб еринә гойду, әвәл чидди вәзийәт алы, сонра сүни тәбәс-сүмлә чаваб верди:

— Бөйүк мәмнунийәтлә, анчаг мүдир ериндә йохдур. Сәһәрләдән бурадайды, инди чә вакиб ерә кетди.

Шикайәтчи тәссүфләнди. Гайыдыб кетмәк истәркән хейли мұлайим сәслә сорашду:

— Йолдаш мүдир һансы күнләр гәбул эдир?

Катиб гашларыны чатды, көзләрини сүздү, ағзындакы конфети сағ ордундан, сол ордуна өтүрәк күлә-күлә деди:

— Бый, бу нә сөздүр, һансы күн нәдир? Лап әлә һәр күн. Нә вахт истәсәниз буюра биләрсиниз.

Шикайәтчи севинчәк сорашду:

— Сабаһ кәлә биләрәми?

Катиб бир аз фикрә кәдәндән сонра, габагындакы тәгвимин бир вәрәгини чевириб деди:

— Чох тәссүф, мүмкүн олмаячаг. Сабаһ коллекция күнүдүр.

Шикайәтчи кефини поймайыб суал верди:

— Онда бири күн нечә?

Катиб тәгвимин икинчи вәрәгини чевириди, көзләрини орада ызылмыш чызма-гарая зилләйәрәк деди:

— Нә пис олдү, бири күн мүдирин янын-

да худмани мұшавирә олачаг.

Шикайәтчи:

— Онда алтдакы күн нечә?

Катиб үчүнчү вәрәги чевириди:

— О күн исә мүдир арайыш кезаг һагында кениш тәлимәти-мұшавирә кеңирәчәк.

Шикайәтчи:

— О бири күн нечә?

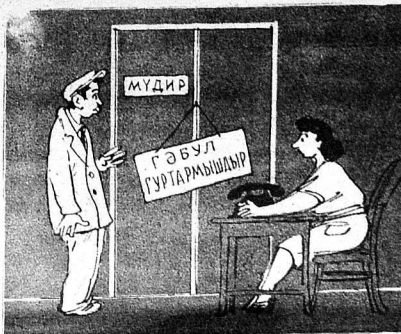
Катиб дөрдүнчү вәрәги чевириди, дәриндән нәфәс алараг деди:

— Нәмин күн мүдир оператив ишләмәк һагында телефонла районларла данышачаг.

Шикайәтчи:

— Яхшы, бәс онда даһа о бири күн нечә?

Катиб бешинчи вәрәги чевириб тәләсик педи:

— Хейр, хейр, һәммин күн мүдир ерләрдән кәлән арайышлары охууб, ашагы идәрәләримиздәки вәзийәти дәриндән өйрәнмәклә мәшғул олачаг.

Шикайәтчи:

— Онда бәс о күнүн о бири күнү нечә?

Катиб бир гәдәр динмәди, сонра бойнуун ардындакы гывырым сачларыны ики әли арасына алараг, бир нечә дәфә үсүлдүчә сыхды. Бир аз сонра кабинетин гапысына мәлул-мәлул бахараг деди:

— Киши беш күн ган тәр ичиндә ишләйиб йоруландан сонра, алтынчы күн нөвбәти истираһәт күнүнә һазырлыг көрмәлидир, я йох?

Шикайәтчи көзләрини отагын дөрд тәрәфинә доландырды, гашларыны дүйүндәйиб, кабинетә бир хейли бахды, бирдән дәрин нәфәс алыб, гапыя тәрәф йөнәләрәк чыхмаг истәди. Катиб ериндән тез галхыб она яхынлашды вә әлини синәсинә гоуб, тәләш ичәрсиндә сорашду:

— Йохса мәнән инчидиниз, йолдаш шикайәтчи, мәнә нә тагсыр?

Шикайәтчи аяг сахлады, дөнүб катибә тәсәлли веричи нәзәрлә хейли бахды, сонра күлә-күлә деди:

— Сәндән нә үчүн инчийрәм, гызым, мән өз башымын һайына галмышам, көрүрәм ки, белә мүдирләр иш башында галдыгча бизим ишләримиз ахсаычаг.

М. ГЭЗӘНФӘР

Олмайры адашлар

Агдам районунун Шыхбабалы кендиндэ колхоз сэдри Халиловун, ферма мүдириначыевин вэ кенд совети сэдри Әлиевин үчүнүн дэ ады Әлидир. Бунларын адлары бир олдугу кими хасийәтлери, һәрәкәтлери, һәтта иштаһалары да бир-биринә уйгун кәлири. Әлиләрин үчүнүн дэ биринчи хүсүсийәти әлиәйриликтир. Арада бирчә байтар мәнәтәгәси һәкими Сәфәрова галыр ки, ону да ады Хавәрдири. Ады башга олса да Сәфәрова әлиәйриликтидә Әлиләрдән керигалан дейли.

Бир дэ көрүрсән, сәдр Әли ферма мүдирин Әлини янына чагырыб дейри:

- Адаш!
- Чан адаш!
- Эркәклә аран нечәдир?
- Кабабы, я бозартмасы?
- Әринмәси, әринмәси!
- Ѓыша говурмалыг үчүнүм?
- Йох, чибә долмалыг үчүн.

Сәдрин бир сөзүндән мин мәнә чыхаран ферма мүдирин оғру пишик кими бир сағына, бир дэ дөнүб солуна бахандан сонра, агзы сулана-сулана дейри:

— Лап үрәймдән хәбәр верирсән. Анчаг газанын алтынды акт олмаса әритмәк мүмкүн дейли.

— Акт?!

— Һә, акт!

— Сағ олсун о бири адашымыз, кәнд совети сәдри Әли! Онун мөһүр-кағызы оландан сонра истаһирсән ики йүз газаны дүз бир-биринин янына, мән сәнии үчүн һәр бириндә ики эркәк әридим. Мәним габагымы касан актын мазмунудур, мазмуну.

— О мәнәдә... Актын мазмуну бундан ибарәт олачаг ки, ики йүз гоюн тәсәррүфат әһәмийәтини итирди вә ишдән дүшдү. Белә гоюнлары сүрүдә сахламаг олмаз. Тезликлә чыхдаш эләйиб, сүрүдән узаглашдырмаг лазымдыр.

— Варам о чыхдаша!

— Фикрими дағытма, гой сөзүмү гуртарым, йохса чыхдашын дағыны мән сәндән яхшы билирәм. Һә, чаным сәнә десин, элә ки, акт һазыр олду вә орада язылды ки, чыхдаш гоюнларын һәр бири 30—40 маната колхозчуларә сатылмалдыр. О саат сияһи тутулуб, гоюнлары алан колхозчуларын

ады сыра илә, бир-биринин янына дүзүлүр, имзалаар ерли-ериндә гоюнларын алындыгыны тәсдиг эдири, акты бүкүб гоюруг һесабыкитабын ичинә, тәйин олунмуш гиймәт илә, йә'ни гоюнун һәр биринә 30—40 манаты кечиририн колхозун һесабына. Бунунда да бизим рәсми вәзифәмиз гуртарыр. О ки галды гейри-рәсми, кечә гаранлыгланш кими машины көтүрүб келирик сүрүнүн олдуғу ерә, эркәкләрин лап яғлыларындан сеңиб апарырыг Ағчабәди базарына, гара ләләшин бир-бир әридибуллары гоюур орталыга, ата-малы кими һәр кәс өз пайыны көтүрүб гоюур чибишдана...

Ферма мүдирин данышдыгча сәдрин ағзынын сую ахырды. О, ахырда өзүмү сахлая билмәйиб деди:

— А киши, сән элә сөз данышырсан ки, яг кими үрәйә йялыыр. Бурасы вар ки, бирдән кәлиб колхозу йохласалар, гоюнлар әскин кәлсә, нә дейрик?

— На горхаг адамсан, кечән илки дәфә йохламая кәлмишдиләр, нә тапдылар ки, бир дә кәлсәләр нә тапалар? Лоғма ки, вар боғмадыр, вер, гапыдан йола сал кетсин!

— Яхшы гой сән дейән олсун, анчаг бир иш дә вар, онун да йолуну тапсан, сәнә афәрин дейәрәм.

— Де көрүм!

— Бәлкә үрәйимизә мал эти дүшдү? Өзүн билирсән ки, мал этинин күфтәси яхшы олур. Ону да әридә биләрсәнми?

— Ай рәһмәтлик оғлу, әридә биләрсән дә сөздүр, ондан асан нә вар ки. Аллаһ мал этини элә әринмәк үчүн ярадыб. Бу шәртлә ки, газаны Хавәр ханымын чөмчәси илә гарышдырасан.

— Баша дүшмәдим!

— Бурада нә вар ки, баша дүшмәйәсән? Белә ишләрдә мин тәярүбән вар. Байтар һәкими Сәфәрова Хавәр ханымы мәнәдән яхшы таныйрсан. Элә она бирчә ишәрә эләсән ки, «көндүмә мал эти дүшүб» арифдири, о саат мәсәләни баша дүшәр. Истаһийин гәдәр малын хәстә олмасы һаггында акт язар, протокол тәртиб эдәр, ярры актын имзалаар вә мөһрүнү дә басыб гояр столун үстүнә, көтүр вур даша дашдан кечсин, аллаһа шүкүр сән дә ариф адамсан, ери кәләндә онун хәчәләтиндән чыхарсан.

— Ери кәләндә нәдир, элә акт изылан кими...

Әлиләр, планы яхшы тутурлар, имзалаары да пис чәкмирләр, тартиб әдилмиш актлар да дәмир кассанын лап мөһкәм ериндә сахланыдыр, һәтта йохламая кәлән бә'зи комиссия үзвләри бушлары охуоб гоюн кими башларыны йыргалайыр вә тәсдиг эдирләр ки, актларын доғрулуғуна шүбһә ола билмәз. Анчаг нәдәнсә, эркәк алан колхозчулары баша салмаг олмур. Мин анд ичиб аман эләйирсән ки, ай чамаат бу имзалаар сизиндир, бу гоюнларын һәр бири 30 маната, 40 маната сизә сатылыб, «йох!» дейиб дад эләйирләр ки, биз нә 30 маната гоюн алмышыг, нә дә пул вериб сияһийә гол чәкмишик. Инди Әлиләр мәттәл галыб бахырлар бир-биринин үзүнә, билмирләр бу ишин ахыры нечә олачаг?

Кәрәк прокурор өз көмәйини әсиркәмәсин. О, һәм колхозчуларә, һәм дә әлиәйри Әлиләрә көмәк эдиб, имзалаарын йийәсини тапсын, гоюнларын ерини мүйәйнләшдирсин, актлары саф-чүрүк эләсин ки, колхозчулар өз һагларына, әлиәйри Әлиләр дә өз һагларына чатыб мәсәлә гуртарсын.

Азәрбајҹан бәлҹи фондунун Бақыда ени ачылмыш салонунда бир чох пис кәйҹийәтҹи шәкилләр, чох баша гиймәт олунмушлур.

Рәсам һ. А. АҒАЕВ

— Ахыры ки, рәсамларымызә йүксәк гиймәтли әсәрләр яратдылар.

Г. МӘММӘДЛИ

—Ени әсәр һаггында бизим үчүн бир мәгалә язын.
—Тә'рифләйим, я тәнгид эләйим?..

Кирпи гардаш!

КИРПИ МҮӘЛЛИМ!

Шакирд өз мұәллиминдән килейләнәндә, онун писини данышанда һамы дейир ки, йәгин шакирд дәрсини билмир, мұәллим она пис гиймәт вериб... Шакирд дә яндыгында элә дейир. Амма мән о мұәллимдән килейләнирәм ки, мәнә „5“ гиймәт вериб. Губадлы районунда ону һамы таныйыр. Абыш Абышов, Гарачаллы кәндиндәки еддишллик мәктәбин директорудур. Өзү дә рус дили дәрсини дейир, мәнә дә, бүтүн йолдашларыма да рус дилиндән „5“ гиймәт вериб. Амма мән рус дилиндән һеч бир шей билмирәм, һәт-та адымы да яза билмирәм, чүнки мұәллим өйрәтмәйиб. Ону да гынамаг олмас, ахы өзү нә билир ки, нә өйрәтсин?..

Кирпи мұәллим, соруша биләрсән ки, о, һеч бир шей билмәдийи һалда нә тәһәр олуб ки, мұәллим олуб?..

Абыш мұәллимин барәсиндә кәндимиздә чоһ сөз данышырлар, дейирләр ки, о, Лачын районунда педагожи мәктәб гуртарыб, бәзиләри дейир, Абыш мұәллимдән сорушсалар ки, педагожи мәктәб Лачын районунан һансы тәрәфиндәдир, билмәз. Орада кимләр дәрс дейирди, танымаз. Чүнки Абыш мұәллим оранын үзүнү көрмәйиб. Дипломуну достларындан сатын алыб. Дейирләр ки, Абыш мұәллим габаглар колхоз һесабдары имиш, дүкандар да ишләйиб, тамаһы артыгдыр, әли дә әйри. Әлиәйрилидини инди дә давам эләтдирир. Мәктәбяны тәсәррүфатда әкилән емиш-һарпызы Корус базарында сатдырыб, пулларынын да үстүндән су ичиб...

Чоһ сөз данышырлар, амма бунларын биз шакирдләрә һеч дәхли йохдур, о биләр, район халг маариф шөбәси биләр. Биз исә ону истәйирик ки, рус дили мұәллиминиз бизә чоһ шей өйрәтсин, йохса Абыш мұәллим кими! „Нет“ илә „ест“-дән башга һеч зад өйрәтмәйиб. Инди шакирдләр бир-биринә дейәндә ки:

- Абыш мұәллим рус дилиндән бизә нә өйрәдиб?
- Һамы бир сәслә чаваб верир:
- Нҗ-че-го...
- Абышдан рус дили мұәллими олармы?..
- Нет...

И. АЛЛАҢВЕРДИЕВ

КИРПИ КӨМӘК ЭЛӘДИ

Бакы шәһәр зәһмәткеш депутатлары Совети ичрайиә комитәсинин сәдр мұавини Әйвазов йолдаш редакциямыза билдирмишдир ки, Бакы мәркәзи тә'чили ярдым стансиясы һаггында „Кирпи“ журналында язылан фактлар йохланылмыш вә доғру олдуғу мұәйянләшдирилмишдир.

Тә'чили ярдым стансиясында яхшы ишләмәйән бир нечә һәким, о чүмләдән баш һәким мұавини Әмиров вәзифәсиндән чыхарылмыш вә баш һәким Ибраһимов йолдаша хәбәрдарлыг олунмушдур. Мәркәзи тә'чили ярдым стансиясынын ишиндә олан нөгсанларын арадан галдырылмасы үчүн бир сыра тәдбир көрүлмүшдур.

Журналымызын 10-чу нөмрәсиндә Күрдәмир районунда мәдәни-совет тичарәт гайдаларынын позулмасы вә тичарәт системинә әлиәйри адамларын сохулмасы һаггында фел'етон дәрч әдилмишди.

Күрдәмир район партия комитәсинин катиби Мәликов йолдаш редакциямыза языр ки, һәмин фел'етонда көстәрилән фактлар тамамилә доғру олдуғу үчүн район кооперативләр иттифагынын сәдри Сәлимов вәзифәсиндән көтүрүлмүш, Күрдәмир кәнд истеһлак кәмийәтинин сәдри Әһмәдов вә раймагын мүдирши Ф. Кәримова партия чәзасы верилмишдир. Көстәрилән нөгсанларын тезликлә арадан галдырылмасы район тичарәт шөбәсинин мүдирши Бахышов йолдаша тапшырылмыш вә она хәбәрдарлыг әдилмишдир ки, тез бир заманда тичарәт ишләрини йолуна гоймаса, вәзифәсиндән кәнар әдиләчәкдир.

Журналымызын 2-чи нөмрәсиндә чап олунмуш „Базардан язырам“ сәрләвһәли фел'етонда Бакы вә онун районларында олан колхоз базарларынын иши тәнгид әдиләрәк, бир сыра нөгсанлар көстәрилди.

Бакы шәһәр колхоз базарлары идәрәсиндән редакциямыза язырлар ки, фел'етонда көстәрилән нөгсанларын арадан галдырылмасыны тә'мин этмәк мәгсәдилә колхоз базарларынын рәһбәрлийн мөһкәмләндирилмиш, бурада тичарәт шөбәкәләри хейли кенишләндирилмиш вә мәнсул сатан колхозчуларә халат верилмәси, онларын даштәрәзи илә тәһиз әдилмәси гайдая салынмышдыр. Базарларда мәдәни тичарәти даһа да яхшылашдырмаг үчүн яхын күнләрдә бир сыра әлава тәдбирләр дә көрүләчәкдир.

Редактор—Әвәз Садыг. Редакция һей'әти: Сүлейман Рүстәм, Сабит Рәһман, Сүлейман Мәликов, Казым Казымзада, Гулам Мәммәдли, Рза Шәһвәлд.

„Коммунист“ газетинин нәшри. Редакциянын адреси: Бакы, Коммунист күчәси, 11/13, 4-чу һапы, 2-чи мәртәбә. Тел. 3-17-27. Абуно гиймәти: аядығы 3 манат.

ФГ 64775. Сифарши № 532. Тиражы 40 000. Кағыз форматы 70×105/16. Чапа имзаланымыш 31/VIII 54

Азәрбајҗан ССР Мәдәнийәт Назирлигинин 26 комиссар адына мөтбәәси. Бакы, Әли Байрамов күчәси № 3.

Франса халгы Америка империалистларини зорла гәбул этдир-
мәк истәдийи «Авропа мудафиә бирлийи» әлейкине чыхыш әдир.

03
K 71

АВРОПА МУДАФИӘ БИРЛИЙИ

Франса — Белә достлуг баш тутмаячагдыр!